

'KLEINE ROBOTS HEBBEN SOMS WEL ACHT VRIJHEIDSGRADEN EN VOOR ELKE VRIJHEIDSGRAAD IS EEN REM NODIG'

nieuw systeem in ontwikkeling voor sensorreiniging waar wij ook bij betrokken zijn. Als je autonoom wilt, rijden heb je ook actieve dempingsystemen nodig. Wij maken daar ventielen voor die zorgen dat de vering zich aanpast aan de toestand van de weg. Zo hebben wij een zestal projecten die direct te maken hebben met de auto van de toekomst."

9 Wat speelt er voor de industriële tak?

"Als het gaat om industriële robots komen er nu met name veel meer kleinere robots. Dat zijn veilige robots waar mensen mee kunnen samenwerken. Die apparaten zitten vol met sensoren waardoor ze stoppen als er iets in de weg staat. Je kunt je voorstellen dat je die dingen overal kunt toepassen, bijvoorbeeld in een professionele keuken waar ze snijwerk doen. Als het gaat om grote volumes is dit dus ook enorm interessant. Die robots hebben soms wel acht vrijheidsgraden en voor elke vrijheidsgraad is een rem nodig."

10 U heeft een aantal nieuwe doelstellingen geformuleerd voor 2023. Een daarvan is een rendement op het geïnvesteerd kapitaal van 20 procent. Is dat nog haalbaar gezien de huidige markt?

"Als je het uitrekent dan impliceert dat 5 of 6 procent groei per jaar. Dat is een impliciete doelstelling op de middellange termijn. Als we in 2023 nog steeds in deze recessie zitten, dan gaan we dat niet redden, maar we gaan ervan uit dat het op een goed moment weer gaat aantrekken. Ja, het is een pittig doel, maar dat past ook bij een ambitieus bedrijf zoals Kendrion. Wij zullen er alles aan doen om het te halen en, zoals ik al zei, ik verwacht dat we sterker uit de crisis komen dan dat we erin zijn gegaan."

– Column –

Pensioenleed kan beleggers raken

Nee, dit is niet dezelfde column als vorige maand. In die bijdrage stelde ik dat toekomstige beleggingsrendementen over een lange periode fors kunnen tegenvallen.

Hierdoor komen veel pensioenfondsen niet alleen op papier in de problemen. De marktrente (en de daarop gebaseerde rekenrente) zou wel eens een indicator kunnen zijn voor die rendementen. Ben ik een zwartkijker? Beleggers in triple-A-obligaties kunnen zich de aanschafkosten van een glazen bol besparen, want zij weten zeker dat ze de komende decennia verliezen boeken. Wellicht maakt u zich nauwelijks zorgen over uw pensioenfonds als (toekomstig) gepensioneerde, aangezien u vertrouwen hebt in uw eigen beleggingsresultaten. Met dit extra potje is dan uw financiële toekomst gewaarborgd. De VEB gelooft natuurlijk in beleggen voor de lange termijn, toch passen twee waarschuwingen. Allereerst, als toekomstige rendementen inderdaad een stuk minder zullen zijn, geldt dat ook voor uw beleggingssucces. Ten tweede, een moeilijke beleggingsomgeving treft niet alleen pensioenfondsen, hun (toekomstige) gepensioneerden en particuliere beleggers. Ook beursvennootschappen kunnen er last van krijgen, afhankelijk van de pensioenregeling voor hun (voormalige) werknemers. Hopelijk hebben de ondernemingen in uw aandelenportefeuille eerder al pensioenrisico's gemitigeerd, maar om dat te achterhalen, moet u de

pensioenregeling(en) zoals beschreven bij de jaarrekening in het jaarverslag lezen:

- Is de werkgever bij een eind-/middelloonregeling (*defined benefit*) verplicht bij te storten bij tekorten?
- Zo nee, is het denkbaar dat dit vrijwillig gebeurt, om onrust te voorkomen?
- Geldt deze goudgerande arbeidsvoorwaarde voor iedereen, of is ze inmiddels vervangen door een – voor de onderneming goedkopere, maar vooral risicoloze – beschikbare premieregeling voor uitsluitend nieuwe medewerkers?
- Zijn er bij een *defined benefit*-regeling al tekorten en hoe staan ze (niet) op de balans van de beursvennootschap?
- Zijn de aannames in die pensioenregelingen over rentes, beleggingsrendementen, inflatie en levensverwachting (te) optimistisch of juist voorzichtig?
- Is de balans van de beursvennootschap zo sterk dat eventuele pensioenperikelen nauwelijks impact hebben? Deze screening kan u als belegger pensioenleed besparen. Ideetje voor een VEB-onderzoek.

ERROL KEYNER
is adjunct-directeur van de VEB